



Debreceni Ítéltábla

Bf.IV.105/2021/11.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2021. május 11. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2021. január 18. napján kihirdetett 24.B.140/2020/39. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A költségvetési csalás büntette a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősül.

A foglalkozástól eltiltás büntetés tartamát 5 (öt) évre, a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét szintén 5 (öt) évre felemeli.

A vagyonekobzás összege: 44 985 000 (negyvennégymillió-kilencszáznolcanötezer) Ft.

Kötelezi a vádlottat további 16 800 (tizenhatezer-nyolcszáz) Ft bűnügyi költség viselésére.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

[1] A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatában a vádlottat költségvetési csalás büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény [(továbbiakban Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés b) pont és (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt halmazati büntetésül 2 év börtön fokozatú, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre és 3 év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője és egyéni vállalkozói foglalkozástól eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a vádlott a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén legkorábban a büntetés kétharmad részének, de legfeljebb három hónapnak a kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. A vádlottal szemben 43 202 000 Ft erejéig vagyonelkobzást rendelt el. Határozott a lefoglalt bűnjelekről és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.

[2] Az ítélet ellen két irányban jelentettek be fellebbezést.

[3] Az ügyészség a – jognyilatkozat előterjesztésére nyitva álló törvényes határidőben – a vádlott terhére súlyosítás, valamint a vagyoni hátrány eltérő összegű megállapítása érdekében terjesztett elő jogorvoslatot (41. számú elsőfokú irat). Indokai szerint az elsőfokú bíróság helytelen jogértelmezés folytán a vagyoni hátrány összegét a váddal szemben tévesen állapította meg 98 336 000 Ft-ban, ezen összeg ugyanis a megfelelő adónormaszámítás szerint: 100 190 000 Ft. E vagyoni hátrány összegének módosulása kihat a vagyoneklobzás mértékére is, mely 45 015 000 Ft. A vádlott bűnösségének megállapítását és a cselekmények minősítését törvényesnek tartotta, de kifejtette, hogy a bíróság a súlyosító tényezőket és az általános megelőzés szempontjait nem vette megfelelően figyelembe, ezáltal túl enyhe büntetést szabott ki. Ezen okok miatt az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására, a vádlottal szemben végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabására, a vagyoni hátrány összegének és a vagyoneklobzás mértékének pontosítására, egyéb részekben a támadott határozat helybenhagyására tett indítványt.

[4] A vádlott és a védő pedig az ítélet kihirdetését követően a tényállás részbeni megalapozatlanságára hivatkozva elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése céljából éltek perorvoslattal. A védő fellebbezését írásban részletesen indokolta (8. számú másodfokú irat), melyben a tényállást iratellenesség és helytelen ténybeli következtetés miatt részben megalapozatlannak tartotta, utalva arra, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségét is megsértette. Nem állapítható meg ugyanis, hogy a vádlott tudott arról, miszerint az adószámát felfüggesztették majd törölték, így a büntetőjogi felelősség tekintetében releváns tényt illetően tévedésben volt, terhére legfeljebb gondatlanság róható, mely azonban nem alapozza meg a bűnösséget a költségvetést károsító és a közbizalmat sértő bűncselekményekben, ezért elsődlegesen a vádlott felmentését, másodszorban a büntetés lényeges enyhítését indítványozta.

[5] A ... Fellebbviteli Főügyészség a ... számú átiratában a vádlott terhére bejelentett ügyészségi fellebbezést irányának és indokainak megfelelően fenntartotta és az elsőfokú ítélet megváltoztatására, a vádlottal szemben végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabására, a vagyoneklobzás összegének felemelésére, egyéb részekben a határozat helybenhagyására tett indítványt.

[6] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet elleni fellebbezések elbírálására a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tűzött, melyen az ügyész nem kívánt részt venni, részvétele azonban a Be. 599. § (4) bekezdése értelmében nem kötelező, így az eljárási cselekmény megtartható volt távollétében is.

[7] A nyilvános ülésen a védő a fellebbezése indokolása érdemét fenntartva elsősorban a vádlott felmentését, másodszorban a személyi körülményeire tekintettel a büntetés enyhítését vagyoneklobzás összegének csökkentését indítványozta.

[8] Az ügyészség fellebbezése részben alapos, míg a védelmi jogorvoslatok alaptalanok.

[9] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a törvény eltérő rendelkezésének hiányában az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A vádlott és a védő fellebbezése támadta a tényállást és a bűnösség megállapítását is, így korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor.

[10] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítást a perrendi szabályokat betartva folytatta le. Nem vétett olyan abszolút vagy súlyos relatív eljárási hibát, amely az érdemi felülbírálatot kizárta volna [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont; 609. § (1) bekezdés és 2) bekezdés a)-d) pontok]. Ilyen eljárási szabálysértésre a fellebbezők sem hivatkoztak.

[11] Megjegyzendő ugyanakkor, hogy az előkészítő ülésen a bűnösség be nem ismerése folytán a Be. 508. § a) pontja alapján pervezető végzéssel szükséges konkrétan kimondani a tárgyalás megtartását, mely jelzi, hogy az eljárás tárgyalási szakba lépett. Erre nem került sor és a bíróság a vádlottat az előkészítő ülésen hallgatta ki a cselekmény érdemére nézve is, mindez azonban csak kisebb relatív hiba, mert a terhelti kihallgatás egyébként szabályos volt (12. számú jegyzőkönyv).

[12] A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és alapvetően megalapozott tényállást [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] állapított meg, mely csak kisebb mértékben volt téves helytelen jogértelmezésből eredően a vagyoni hátrány összegét és a vagyonek Kobzás mértékét illetően [Be. 592. § (2) bekezdés c) pont]. Emellett hiányosak voltak a vádlott személyi körülményeivel, nevezetesen az egészségi állapotával kapcsolatos tények [Be. 561. § (3) bekezdés b) pont].

[13] A részbeni megalapozatlanságot a másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján a következők szerint helyesbíti, illetve egészíti ki a vádlott személyi körülményeivel kapcsolatos tényeket.

[14] Elsőfokú ítélet [2] bekezdés: A vádlott rosszindulatú vakbél-vastagbél-daganatban szenved, mely miatt műtéti eljárásra is sor került. Emellett keringési betegsége (magas vérnyomás) is megállapítható.

Az ítéltábla a tényeket e részben az elsőfokú bírósági eljárásban a védelem által csatolt orvosi dokumentumok alapján egészítette ki.

[15] A [19] bekezdésből mellőzi a vagyoni hátrány okozásának *megkísérlésére* utalást, ehelyett a vagyoni hátrány okozását rögzíti.

A tényállásban téves a vagyoni hátrány megkísérlésére utalás, mert helyes következtetés szerint a vagyoni hátrány bekövetkezett, ezért félreérthető és jogkérdésre is kihat a cselekmény befejezettségével szemben tett megállapítás.

[16] [22] bekezdés: A vagyoni hátrány összege: 100 119 000 Ft, mely összeghez viszonyítva a vagyonekobbzás alá 44 985 000 Ft esik.

Az elkövetési érték (vagyoni hátrány) fontos ténykérdés, melyet az elsőfokú bíróság alapvetően helytelen jogértelmezéssel állapított meg. A másodfokú bíróság egyetértett az ügyészégi fellebbezéssel, miszerint a vagyoni hátrány összegébe bele kell foglalni azon összegeket is a 2014. augusztustól 2015 augusztusig terjedő időszakra, amikor a vádlott bevallotta az általános forgalmi adót, de jogtalanul levonásba helyezte a beszerzést terhelő áfát. A vagyoni hátrány részét képezi továbbá azon időszak is, amikor a vádlott adóbevallást nem nyújtott be, vagy nullás bevallással élt. E számításnak megfelelően pedig a tényállásmódosításban foglaltak szerint alakul nagyrészt a váddal egyezően a vagyoni hátrány és az elkobzandó bűnös vagyon mértéke. A tényállás módosítás oka, hogy az adóhatóság saját eljárásában kizárólag a pénztárgép adatai alapján döntött az adóhiány mértékének megállapításáról, míg a büntetőeljárásban az igazságügyi könyvszakértő az áfa analitika és a pénztárgép adatok közül a vádlott javára kedvezőbb összeg figyelembevételével határozta meg a vagyoni hátrányt, mely szakértői megállapítással az ítéltábla egyetértett. Ettől függetlenül a jogerős adóhatósági határozatban foglalt összeggel kellett csökkenteni a vagyonekobbzás tárgyát képező összeget.

[17] A helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 593. § (3) bekezdése alapján a másodfokú ítélezés alapját képezte. Itt jegyzi meg az ítéltábla, hogy a törvény a megalapozottság fogalmát pozitív formában nem határozza meg, arra a megalapozatlansági okok nemlétéből lehet következtetni. Ettől függetlenül a jogtudomány és a bírói gyakorlat megalapozottnak azt a tényállást tekinti, melyet a bíróság a vád keretei között a törvényes bizonyítás lefolytatását követően valósághűen, teljeskörűen, hiánymentesen állapít meg. E feltételek a ténybeli kisreformációt (helyesbítést) követően teljesültek.

[18] A törvényszék az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta, és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint értékelte. Számba vette a vádlott védekezését, az ügyben lényeges tanúvallomásokat, melyek közül különösen a könyvelő T1 vallomása volt meghatározó, továbbá a per során indokoltan a bizonyításba vont Sz1 könyvszakértő véleményét és a jelentőséggel bíró adóhatósági okiratokat. E bizonyítékokat külön és együttesen is részletesen, kifogástalanul mérlegelte és nem tévedett, amikor megállapíthatónak tartotta azt, hogy a vádlott tudomással bírt az adószám felfüggesztéséről és törléséről, mely kizárja a ténybeli tévedést és megalapozza a vádlott büntetőjogi felelősségét.

[19] A bíróság által megállapított tényállás elsősorban külső, objektív tényekből épül fel, de annak része a vádlott pszichés viszonyulása is a cselekményhez, mely ún. belső tény, tudati tény, konkrétan jelen esetben a tényállás részét alkotó „történeti tudati tény”. A bíróság e tényt nem vitásan a közvetett bizonyítás útján állapította meg. A védelem ennek helyességét vitatta, érvelése azonban nem alapos. A kiinduló tény vitathatatlan: a vádlott a gazdasági tevékenysége során jelentős adótartozást halmozott fel, melyről tudomással bírt. Az adóhatósággal a kapcsolatot nem tartotta, leveleit nem vette át, sem a könyvelő útján, sem más módon nem tisztázta adójogi helyzetét a hatósággal. E körülményekből pedig alappal vonható le a következtetés azon tudattartalomra, melyet az elsőfokú bíróság megállapított.

[20] Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenysége mindenben megfelel a formál-logika törvényszerűségeinek, mely mérlegelő folyamat eredményeként a tényállást

(ennek részeként a részletezett releváns tudati tény) valósághűen állapította meg, ami a kisebb módosítást követően megalapozatlansági hibában már nem szenved. A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Mindezen elvek érvényre juttatása garantálja az elsőfokú bíróság ún. ténybírói jellegét

[21] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmények minősítése is nagyrészt megfelel az anyagi jognak.

[22] A költségvetési csalás Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott törvényi tényállásának elemei (tárgyi és alanyi oldal) teljesek. A vádlott az adóhatóságot a tényállásban írtak szerint tévedésbe ejtette, tartotta és valótlan jognyilatkozatot is tett. Tévedésre a már kifejtettek szerint a megfelelő ténybeli alapok hiánya, illetve azzal szemben megállapított tények miatt nem hivatkozhat.

[23] A költségvetést különösen nagy vagyoni hátránnyal károsító cselekmény tekintetében valóban fennállnak az üzletszerű elkövetésnek a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontjában meghatározott feltételei is. A Btk. 396. § (2) bekezdés b) pontja felhívásának nem lehetett helye, mert költségvetési csalás esetében a törvény minden értékhatárnál külön-külön fűz jogkövetkezményt az üzletszerű minősítő körülményhez, így az elsőfokú ítélet szerinti minősítés szükségtelenül utal kétszer az üzletszerűségre, ezért a másodfokú bíróság az elkövetés idején hatályos és alkalmazott Btk. 396. § (2) bekezdés b) pontjára utalást mellőzte. Ennek megfelelően a cselekmény törvényesen a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősül különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntetvének, figyelemmel a Btk. 459. § (6) bekezdés d) pontjára.

[24] Az indokolás [44] bekezdése annyiban helyesbítendő, hogy a cselekmény az előállt különösen nagy vagyoni hátrányra tekintettel egységesen befejezett, a részbeni kísérletre utalás dogmatikai szempontból sem helytálló.

[25] A közbizalmat sértő cselekmény minősítése mindenben törvényes.

[26] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi körülményeket feltárta. A vádlott súlyos, daganatos betegségének különösen jelentős a nyomatéka, mint ahogy az időmúlásnak is. Nem tévedett ezért a törvényszék, amikor az eddig alapvetően megfelelő életvezetésű, 67 éves vádlottal szemben az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott szabadságvesztést próbaidőre felfüggesztette. A szabadságvesztés súlyosításának indokoltsága ellen hat elsősorban az Alkotmánybíróság 2/2017. (II. 10.) AB határozatában adott elvi iránymutatás. Az eljárás évekig húzódott, a vádlott hosszú ideje alatt áll büntetőeljárás hatálya alatt. A végrehajtandó büntetés ellen továbbá a vádlott idős életkora és súlyos daganatos megbetegedése szól, mely betegséget az elsőfokú ítélet nem rögzített, de a vonatkozó tények kiegészítése folytán már megfelelő tényalap van a hivatkozásra. A

feltételes elítélésre ezért annak ellenére sor kerülhetett, hogy a vádlott nem ismerte el bűnösségét és a költségvetésnek okozott vagyoni hátrányt sem térítette meg, mely általában feltétele a próbaidőre felfüggesztésnek.

[27] Ezen okok miatt a végrehajtandó szabadságvesztést és közügyektől eltiltást célzó ügyészi fellebbezés nem volt alapos. Ugyanakkor a súlyosításra irányuló vádhatósági perorvoslatot az ítéltábla annyiban megalapozottnak tartotta, hogy szükséges a próbaidő tartamának a törvényi felső határra, valamint a helyesen alkalmazott foglalkozástól eltiltás tartamának felemelése is. A büntetés ilyen formában már tetтарыos és megfelel az egyéni, valamint az általános megelőzés elveinek is.

[28] A büntetés értelemszerűen túl súlyosnak nem tekinthető, ezért lényeges enyhítése a védelmi jogorvoslattal szemben szóba sem kerülhetett.

[29] Alapvetően megfelelnek a törvénynek az ítélet egyéb rendelkezései is azzal, hogy a vagyonekobbzás összege a tényállás módosítása folytán 44 985 000 Ft. Az intézkedés alkalmazására helytállóan került sor, figyelembe véve az adóigazgatási eljárásban hozott marasztaló határozatokat is. A szükséges mértékben a bűnös vagyon elkobbzása nem mellőzhető.

[30] Az egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó – így a szabadságvesztések végrehajtási fokozatával, a feltételes szabadság legkorábbi időpontjának megállapításával, és a bűnügyi költséggel kapcsolatos – ítéleti rendelkezések mindenben megfelelnek az irányadó és teljeskörűen felhívott anyagi és eljárásjogi törvényi szabályozásnak azzal, hogy a másodfokú bíróság a Be. 574. § (1) bekezdése alapján kötelezte a bűnösnek kimondott vádlottat a könyvszakértői tárgyalási meghallgatásának díjára, melyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

[31] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja és a 606. § (1) bekezdése értelmében részben megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja és a 605. § (1) bekezdése szerint – helyes indokainál fogva – helybenhagyta.

Debrecen, 2021. május 11.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró, Dr. Diószegi Attila sk. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 24.B.140/2020/39. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.IV.105/2021/11. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2021. május 11.

Dr. Háger Tamás sk.

Debreceni Ítéltábla
4.Bf.105/2021/11/II

7

a tanács elnöke